

Protokollsanteckning

Ärende 8 Mål och budget 2026-2028

Vi har valt att inte göra en egen budget i år utan väljer istället att presentera de vidare prioriteringar vi skulle vilja göra här i talarstolen och i lägger det till mötet i en protokollsanteckning vilken följer här.

Introduktionsanförande

Det är fortsatt svåra tider, både globalt och lokalt. Det brutala kriget i Gaza har skakat en hel värld och vi ser med bestörtning hur civilbefolkningen betalar priset. Samtidigt pågår fortfarande kriget i Ukraina, medan pandemins efterdyningar och en regering som prioriterar skattesänkningar och RUT har pressat hushållens ekonomi, ökat klyftorna och förvärrat villkoren för vår gemensamma välfärd. Reallönerna är fortfarande låga, räntorna höga, och arbetslösheten biter sig fast.

I detta läge krävs ansvarstagande politik. Det är inte läge att spara sönder välfärden eller att tillåta kommunala resurser försvinna i dyra upphandlingar och rättsprocesser. Det är dags att vända utvecklingen och sätta människors behov först.

Vi i Vänsterpartiet Norrtälje har därför tagit ett nytt ansvar. Sedan hösten 2024 är vi samarbetsparti till Mittenstyret i kommunen – ett samarbete grundat i Trästavtalet. Genom detta samarbete har vi kunnat påverka politiken i en mer solidarisk och progressiv riktning. Vi har gjort Kulturskolan helt avgiftsfri för alla barn och unga och det är gratis inträde på konsthallen. Vi har återinfört hemspråksundervisning under hela skoltiden. I höst kommer dessutom en utredning om att möjliggöra särskilda små undervisningsgrupper på våra kommunala skolor. Detta för att komma till bukt med det stora antalet hemmasittare och hjälpa fler elever att nå kunskapsmålen.

En annan av våra punkter var att se över var i kommunen det är lämpligt eller inte lämpligt att anlägga sol och vindkraftsparker för att snabbare gå mot en förnybar energiförsörjning. Det arbetet är redan inlett.

Kommunen har dessutom börjat installera solceller på kommunala byggnader – en investering i både miljö och framtida energisäkerhet. Vi hoppas få se ännu mer konkreta åtgärder för vår kommuns miljö och att arbetet med klimathandlingsplanen inte sinkas mer. Det är dags att få slut på ekonomiskt slarv där våra skattepengar går till annat än vår gemensamma välfärd. Vi ser fram emot högre kvalitet och ansvar i kommunens upphandlingar. Verksamhet som drivs i privat regi men kostar mer än den levererar, måste ses över. Kommunens pengar ska inte rinna iväg i rättegångskostnader, konsulträkningar eller förlorade fastighetsaffärer – de ska gå till barn, unga, äldre och vår gemensamma framtid. Genom att stötta Mittenstyrets budget är vi en bit på väg men vi skulle vilja att Norrtälje återcertifieras som Fairtrade City. Det är en tydlig markering om vilken sorts kommun vi vill vara: en kommun som står upp för rättvisa arbetsvillkor, hållbar produktion och solidaritet över nationsgränserna. I en värld där orättvisor och exploatering präglar stora delar av handelsflödena, måste vi som kommun agera föredömligt – både symboliskt och konkret. Genom att välja etiskt och rättvist i våra upphandlingar tar vi ansvar, utan att det står i motsättning till lokal utveckling. Att vara Fairtrade City signalerar att vi inte accepterar att

andra människor far illa för att vi ska kunna spara några kronor – det är en värdegrund vi är stolta över.

En jämlik kommun är en trygg kommun. Därför vi vilja återuppta HBTQI-certifieringen i våra verksamheter – skolor, äldreboenden, socialtjänst – för att alla invånare ska bemötas med respekt, trygghet och kunskap. Genom utbildning och jämlika strukturer skapar vi konkret förändring och reell inkludering.

Vi i Vänsterpartiet fortsätter kämpa för en kommun som står upp för solidaritet, jämställdhet, välfärd och klimatansvar. Vi vet att tryggheten skapas tillsammans – genom ett starkt samhälle där ingen lämnas efter.

Kommunstyrelsens ansvarsområde

Kommunstyrelsen har ett brett ansvar – och det är vårt gemensamma ansvar att se till att det som vi äger tillsammans förvaltas med långsiktighet och omsorg. När kommunen säljer mark och fastigheter byter vi långsiktiga, stabila intäkter mot kortsiktiga vinster – och i många fall mot framtida utgifter. Det är inte hållbart. Norrtälje behöver mer, inte mindre, eget ägande. Vi vill därför se ett nytt fokus: att vi stärker vår gemensamma kontroll och gör strategiska markköp där samhällsnyttan är som störst.

Det gäller också vår verksamhet. Att kommunen själv driver verksamhet i egen regi är inte bara en fråga om ideologi, utan om kontroll, ansvar och kvalitet. När vi har egen regi kan vi anpassa verksamheten efter behov, minska oförutsedda kostnader och se till att resurserna går dit de ska – till skola, omsorg, vatten och avlopp, inte till vinstuttag. Vi behöver därför ta ett samlat grepp om våra avtal, se över förutsättningarna för återtagande i kommunal regi och bygga en starkare, mer samordnad och planeringssäker välfärd.

Samtidigt är klimatkrisen inte ett framtidsproblem – den är här. I Norrtälje ser vi redan konsekvenserna: torka, översvämningar, extremväder, sjöar som växer igen och ekosystem som pressas till gränsen. Trots det verkar vissa fortfarande tro att omställningen kan vänta.

Men vi har inte tid att vänta. Vänsterpartiet gör klimatet och naturvården till en av våra högsta prioriteringar. Vi kräver inte bara förändring – vi pekar ut en konkret väg framåt.

Vi menar att kommunen måste ha både struktur och kapacitet för att agera offensivt – oavsett lågkonjunktur, inflation eller annan kris. Klimatarbetet får inte pausas, för det är just nu som investeringarna måste göras. Det är billigare att agera i tid än att reparera senare.

Klimatpolitiken måste också vara rättvis – den ska bygga samhällsstrukturer som gör det lätt för alla att leva hållbart. Alla måste kunna delta i omställningen. Vi har varit med och drivit på för att ett hållbarhetsutskott ska inrättas, klimathandlingsplanen är på gång – men nu är det bråttom att gå från ord till handling.

Vi vill också ta ett nytt grepp om kommunens skogsbruk. Kommunens skogar ska inte bara ses som en ekonomisk resurs, utan som en del av vår gemensamma natur och klimatstrategi.

Därför vill vi att kommunen går före och visar att ett hyggesfritt skogsbruk är möjligt.

Plockhuggning är skonsammare, bättre för klimatet, främjar biologisk mångfald och bevarar skogens värde som plats för rekreation. Vi vill också att utdikade våtmarker återställs – en av de mest kostnadseffektiva klimatåtgärderna vi kan genomföra – och att kommunen ökar arbetet med att skapa naturreservat och marina skyddade områden. Många av dessa insatser kan till stora delar finansieras med statliga medel, och vi vill att kommunen blir mer aktiv i att söka dessa stöd.

Vi måste också tala om vårt vatten. Rent vatten och levande sjöar är inget man ska ha tur för att få tillgång till – det är en rättighet. Men idag är vårt vatten i fara. Övergödning, utsläpp från enskilda avlopp, saltvatteninträngning och förorenade brunnar är verklighet för många. Norrtälje är unikt med sina över 30 000 enskilda avlopp – men dessa har inte kontrollerats

systematiskt på årtionden. Det har lett till stora problem, och det är hög tid att vi systematiserar tillsynen och ser till att gamla, uttjänta avlopp byts ut. Satsningar på övergödda sjöar och havsvikar har skjutits upp för länge. De behöver nu genomföras utan ytterligare dröjsmål – liksom rådgivning och stöd till markägare. För en hållbar framtid krävs att vi tar ansvar, både för mark, vatten och människor. Vi i Vänsterpartiet står upp för långsiktighet, hållbarhet och gemensamt ansvarstagande. Norrtälje ska inte bara vara en kommun som pratar om omställning – vi ska vara en kommun som gör det.

Barn, skola och utbildning

Ett tryggt och jämlikt Norrtälje bygger på tydliga politiska prioriteringar – och för Vänsterpartiet är mänskliga rättigheter, jämlikhet och global solidaritet inte bara ideal, utan kärnan i kommunens uppdrag.

Skolan står i centrum. Idag ser vi för många elever lämna grundskolan utan gymnasiebehörighet – och det måste vändas. I Trästa-avtalet har vi drivit igenom att samtliga grundskolor ska kunna erbjuda små undervisningsgrupper i riktigt goda lärmiljöer. Dessutom ska en handlingsplan säkra att förskolan når Skolverkets rekommenderade barngrupper. Modersmåleundervisningen löper nu återigen hela skoltiden – och har till och med blivit utvidgad till gymnasiet. Dessa insatser ger snabb effekt för barns och ungas skolgång.

Vi säger nej till marknadsskolans dränerande effekter. Vinstdrivande friskolor tar inte ett helhetsansvar, men får ändå lika stor ersättning som kommunala skolor. De väljer ofta bort elever med större behov, vilket pressar den kommunala skolan både ekonomiskt och socialt. Det är ett orimligt system som försvagar skolan för alla. För att vända utvecklingen krävs ett politiskt ledarskap som är berett att prioritera barn och unga – inte privata vinstintressen. När vi prioriterar utbildning, trygghet, och inkludering, visar vi att kommunens resurser används för att göra skillnad – inte berika andra vid vår bekostnad. Vårt arbete bär framtidstro: vi bygger ett Norrtälje där ingen lämnas utanför, där alla elever får chans att lyckas och där alla människor – oavsett identitet eller bakgrund – känner sig sedda och respekterade.

Det handlar om att forma en kommun där våra gemensamma byggstenar – skola, omsorg, solidaritet – förstärks. Därför uppmanar jag fullmäktige att stödja budgeten och framtidsfrågorna i Trästaavtalet. För ett starkare, tryggare och mer jämlikt Norrtälje. Tack.

Sociala frågor

Det ska vara tryggt att leva i Norrtälje – oavsett livssituation.

Vår gemensamma välfärd, med socialtjänsten som samhällets yttersta skyddsnät, måste fungera när människor behöver den. Men idag pressas verksamheten av bland annat ökade behov och ny lagstiftning.

Vänsterpartiet i Norrtälje välkomnar flera av de satsningar som finns i mittenstyrets budget.

Det är steg i rätt riktning; Tillskottet till öppna mottagningen är viktigt – likaså satsningen med 35 tim arbetsvecka, som vi skulle vilja se för fler yrkesgrupper. En reform Vänsterpartiet driver på nationell nivå. Kortare arbetstid minskar sjukskrivningar och bidrar till att behålla personal och verksamhetens kontinuitet. -Det är en investering i trygghet – för dem som arbetar men framförallt för de barn som är behov av hjälp och stöd

Men mer behövs. Den nya socialtjänstlagen ställer tydligare krav på förebyggande arbete och tillgänglighet. För att kunna möta det hade vi velat se en slags SN oförutsedda vilket kunnat ge dem mer svängrum och bättre förutsättningar. -en investering i social hållbarhet – och ett sätt att förebygga framtida kostnader, både mänskliga och ekonomiska.

Även äldreomsorgen måste stärkas – och i Norrtälje är behovet stort. Vi stödjer flera av de satsningar som görs, men även här skulle vi vilja se utökade ramar. För det behövs krafttag nu – inte sen.

För att stoppa personalflykten och återbygga tilliten krävs rimliga resurser och bättre villkor. Det handlar om respekt – för människovärdet och för dem som varje dag bär upp vår gemensamma välfärd. Resurser måste få styras av behoven – och här hade ett tillfälligt sänkt överskottsmål kunnat göra verklig skillnad.

I Norrtälje har vi ett mål om att sätta invånarna först. Det kräver kloka, långsiktiga och progressiva beslut – särskilt i en tid där många känner växande otrygghet.

Vänsterpartiet står för en omsorg där människan alltid går före marknadslogik och kortsiktiga besparingar. Med rätt resurser och politisk vilja kan vi bygga en omsorg som är värdig, trygg och hållbar – för alla. Genom vårt samarbete med Mittenstyret har en upprustning av LSS påbörjats och vi vill se fortsatta satsningar för att de funktionshindrade i behov av särskilt boende också ska få plats på ett utan att lämna kommunen. Vi vill se satsningar på fritidsverksamhet, korttidsvistelser och sommarkollo för att både brukare och anhöriga ska få det stöd och den avlastning de har rätt till.

Den som någon gång tagit en promenad tillsammans med någon i rullstol har fått upp ögonen för en hel del av kommunens tillgänglighetsproblem. Funktionshinder finns i många olika varianter därför vill vi se att kommunstyrelsen i dialog med invånarna börjar ta ett övergripande ansvar för att göra tillgänglighet till en självklar del i allt samhällsbygge så att Norrtälje verkligen kan bli en kommun för alla.

Kultur- och fritidsfrågor och övriga frågor

Kultur och fritidsaktivitet är en samhällsbärande kraft.

Kulturen bär våra berättelser, våra identiteter, våra drömmar. Den binder oss samman – över generationer, över ortsgränser, över livsvillkor. Genom kulturen formas vår gemensamma förståelse av vilka vi är – som individer, som kommun, som samhälle.

Museum, konsthallar och bibliotek är inte bara byggnader. De är allas våra gemensamma rum, där människor möts, där tankar föds, där kunskap och demokrati växer. I en tid av polarisering behöver vi platser som bygger gemenskap, inte murar.

I dag är tillgången till kultur ofta en klassfråga. När avgifterna blir ett hinder, stängs dörren för många barn. En avgiftsfri kulturskola är en konkret reform för att varje barns uttryck är lika mycket värt. En reform som Vänsterpartiet i förhandlingar drivit igenom – att kulturskolan blir avgiftsfri för alla barn i Norrtälje kommun. Vi gör också konstmuseet avgiftsfritt – och vi ser positivt på att Trästavtalet lägger medel så att studiecirkel och folkbildningen kan fortsätta leva och utvecklas i hela kommunen.

Det här är inte "extrafrågor". Det är kärnfrågor.

För när vi talar om ekonomi, talar vi ofta om tillväxt och vinstmarginaler. Men vi måste också tala om mänsklig hållbarhet. Det smartaste ekonomiska draget på lång sikt är att investera i människor som håller ihop, som mår bra – som orkar delta i det demokratiska samhället.

Ett samhälle värdigt sitt namn erbjuder mer än överlevnad: Kultur- och fritidsverksamhet utgör en grund för ökad förståelse, social samhörighet och solidaritet.

Vi skulle vilja satsa nu på en förstudie för ett nytt kulturhus – en öppen mötesplats för hela kommunen. Vi vill att Kultur och Fritidsnämndens ramar utökas, öronmärkta till att stärka föreningar och folkbildning. Fritidsgårdarna spelar en avgörande roll för ungas trygghet och gemenskap. Därför vill vi satsa vi också på att rusta upp Brännäsgården så att den kan

fortsätta vara en viktig plats för ungdomar, åtminstone till vi har ett annat bättre alternativ på plats. Ett starkt civilsamhälle byggs med långsiktiga investeringar – och vi är beredda att ta det ansvaret.

Slutanförande

Vi vill bygga ett Norrtälje präglad av trygghet, hållbarhet och jämlikhet – ett samhälle där alla får plats. För det första vill vi stärka vi det sociala skyddsnätet. Vi satsar på socialtjänst och omsorg, så att stöd finns när det behövs.

För det andra vill vi främja jämlikhet. Vi skapar inkluderande miljöer och återupptar HBTQI-certifieringar i kommunens verksamheter. Dessutom vill vi ta tillbaka vår status som Fairtrade City och förbättrar förutsättningarna för kultur, föreningsliv och ungas fritid – bland annat genom att renovera Brännäsgården.

För det tredje vill vi satsa vi på en levande och hållbar kommun. Vi vill växla upp miljöarbetet med fokus på klimatskydd, vi vill intensifieratillsyn av enskilda avlopp och återinför åtgärder mot övergödning i våra sjöar.

Slutligen, en ansvarsfull ekonomi. Vi behöver förvalta kommunens pengar klokt och solidariskt, vi vill sänka överskottsmålet för att frigöra resurser till välfärd, miljö och ett robust samhälle. Genom dessa mål skapar vi ett Norrtälje där alla känner trygghet, delaktighet och framtidstro. Låt oss tillsammans göra det till verklighet.

För Vänsterpartiet Norrtälje, Anna Söderblom, Jessica Hilwëyn, Malin Wedberg